

... Από την Μοντιακή λαογραφία ...

... Σ Η Μ Α ...

Ο.- Λίγα λόγια, σχετικά με το κράτος του Πόντου. -Κείμενο Στάθη Εύσταθιάδη. Στο πρόγραμμα της έκπομπής συμμετέχει ο Αρυσάνθος και παίζουν λύρα ο Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης, ο Γιώργος Κουσίδης και ο Παναγιώτης Ασλανίδης.

... το σήμα σβήνει ...

Ο.- Πάρα πολλοί άκροαταί, με έπιστολές τους, μ'α ρωτοῦν, αν υπήρχε ποτέ κράτος τοῦ Πόντου. Με το θέμα αυτό ασχοληθήκαμε, στην έκπομπή μας, παλαιότερα. Μιλήσαμε τότε και για το βασίλειο τῶν Μυθριδατῶν και για την Αυτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν. Ἀλλά, θά ικανοποιήσουμε τοῦς άκροατάς, που μ'ας υπενθυμίζουν τό θέμα, δίνοντας σύντομες πληροφορίες. Μετά τίς πληροφορίες αυτές, θά μεταδώσουμε σκοπούς και τραγούδια από διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου.

Ἐπ'ήρχε ποτέ κράτος τοῦ Πόντου; Αυτό τό ερώτημα θέτουν οἱ άκροαταί μας, που μ'ας γράφουν σχετικῶς, Ἐάν ναι, τί μορφή εἶχε τό κράτος αυτό και ποιά ἦταν ἡ χρονική διάρκεια τοῦ βίου του;

Ἀγαπητοί άκροαταί, θά υπενθυμίσουμε γνωστά ιστορικά γεγονότα. Καί ἄς άρχίσουμε από την άρχή.

Μυθική έποχή: Ὑπάρχουν ιστορικές ένδειξεις, ὅτι στόν Πόντο, στην χώρα τῶν Κόλχων, στην άρχαία Κολχίδα, υπήρχαν Ἑλληνες κατά την μυθική έποχή. Πῶς ὁ Φρῆξος φιλοξενήθηκε κοντά στόν βασιλιᾶ τῶν Κόλχων Αἰήτη; Γιατί ἡ κόρη αὐτοῦ τοῦ βασιλιᾶ, ἡ Μήδεια, συμπαραστάθηκε τόσο τόν άρχηγό τῶν Ἑλλήνων Ἀργοναυτῶν, τόν Ἰάσονα; Αὐτά και παρόμοια ἄλλα περιστατικά, που αναφέρονται στην έλληνική μυθολογία, ένδεικνύουν, ὅτι, ανάμεσα στοῦς κατοίκους τῆς Κολχίδας και τῆς κυρίως Ἑλλάδος, υπήρχαν, από την μυθική κιόλας έποχή, κάποιοι συγγενικοί δεσμοί.

Ἱστορικοί χρόνοι: Τά πράγματα γίνονται πιά συγκεκριμένα τόν 8ο π.Χ. αἰῶνα. Εἶναι ὁ αἰῶνας τοῦ άποικισμού Ἑλλήνων στόν Πόντο. Πρῶτοι άποικοι οἱ Μιλήσιοι και ἔπειτα, από ὅλες σχεδόν τίς περιοχές τῆς Ἑλλάδος.

Μέχρι τόν 3ο περίπου αἰῶνα π.Χ., κάθε μιά από τίς ελληνικές πόλεις τοῦ Πόντου αποτελοῦσε χωριστό, ανεξάρτητο βασίλειο. Ὅ,τι συνέβαινε και με την κυρίως Ἑλλάδα,

Τό βασίλειο τῶν Μυθριδατῶν: Οἱ Μυθριδάτες εἶχαν περσική καταγωγή. Τόν 3ο περίπου π.Χ. αἰῶνα, ὁ Πόντος καθυποτάσσεται σ'αὐτούς και αποτελεί, από τότε, ένιατο κράτος, σέ μορφή βασιλείου.

Οι πέρσες ὅμως βασιλεῖς τοῦ Πόντου, οἱ Μυθριδάτες, δέν ἄργησαν νά ἐξελη-
ληνισθοῦν. Ἐτσι, ἡ δυναστεία τῶν Μυθριδατῶν στόν Πόντο ἔγινε ἐ λ λ η-
ν ι κ ῆ β α σ ι λ ι κ ῆ δ υ ν α σ τ ε ι α .

Ρωμαϊκή ἐποχή: Τό βασίλειο τῶν Μυθριδατῶν τοῦ Πόντου, καταλύεται
ἀπό τοὺς Ρωμαίους τὸ 66 ἢ 64 π.Χ. Σέ ὀληντὴ διάρκεια τῆς ρωμαϊκῆς κυ-
ριαρχίας, ὁ Πόντος ἀποτελοῦσε μιὰ ἐπαρχία τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Οἱ Πόν-
τιοι εἶχαν, βέβαια, κάποια ἰδιαίτερα προνόμια, ποὺ τοὺς παραχωρήθηκαν
ἀπὸ τίς ρωμαϊκές ἀρχές.

Βυζαντινὴ περίοδος: Κατὰ τὴν βυζαντινὴ περίοδο, ὁ Πόντος ἀποτε-
λοῦσε ἓνα τμῆμα, - θ έ μ α - τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Οἱ ἡρωϊκοὶ
ἀγῶνες τῶν ποντίων ἀκριτῶν, στὰ ἀνατολικά σύνορα τοῦ Βυζαντίου, στάθη-
καν φωτεινὰ ὁρόσημα στὴν πορεία τοῦ ἔθνους.

Ἡ Αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν: Καί ἔρχεται ἡ ὥρα γιὰ τὴν ἱδρυση
ἐλληνικοῦ κράτους στόν Πόντο, σέ μορφή Α ὁ τ ο κ ρ α τ ο ρ ί α ς. Ἀφορ-
μή, ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Φράγκων στὴν Κων/πολη. Τὴν καταλαμβάνουν τὸ 1204. Τό
ἴδιο ἔτος, ὁ Ἀλέξιος Ἰος Κομνηνός, γόνος τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τοῦ
Βυζαντίου, στρατοπεδεύει στὴν Τραπεζοῦντα καί ἰδρύει τὴν αὐτοκρατορία
τῶν Κομνηνῶν. Ἡ αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν, μέ πρωτεύουσα τὴν Τραπεζοῦν-
τα, διήρκεσε, σάν ἀνεξάρτητο ἐλληνικὸ κράτος, διόμηση περίπου αἰῶνες.
Ὅπως εἶναι γνωστὸ, οἱ Φράγκοι ἐκδιώχθηκαν ἀπὸ τὴν Κων/πολη μετὰ 60 πε-
ρίπου χρόνια, ἤτοι τὸ 1261. Ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἀνασυστήθηκε, ὅμως,
τὸ ἀνεξάρτητο ἐλληνικὸ κράτος τοῦ Πόντου, ἡ αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν,
διατήρησε τὴν ἀνεξαρτησία της σάν κράτος.

Ἡ αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν, μέ πρωτεύουσα τὴν Τραπεζοῦντα, ποὺ
ἰδρύθηκε τὸ 1204, καταλύθηκε στὸ τέλος. Πάρθηκαν ὅλα τὰ ἐλληνικά κᾶστρα,
ἐκτός ἀπὸ τὸ κᾶστρο τῆς Τραπεζοῦντας, τὴν αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν.
Τό τελευταῖο αὐτὸ προπύργιο τοῦ ἐλληνισμοῦ, ἔπεσε 8 χρόνια ὕστερα ἀπὸ
τὴν Κων/πολη, ἤτοι τὸ ἔτος 1461.

Σέ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς τουρκοκρατίας, ἡ φυχὴ τῶν ἐλληνοποντίων
ἀντιστάθηκε σθεναρά. Δέν ὑποτάχθηκε στόν κατακτητὴ. Ἦταν πάντα ἀδούλω-
τη. Ὁ Ξερριζωμὸς τοῦ 1920-22, δέν ξερριζώσε τίς φυχές τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ
τίς προαιώνιες ἐστίες τους, στόν χῶρο τῆς Ἀνατολῆς...

. Α Υ Ρ Α

Συνεχίζομε τὸ πρόγραμμά μας μέ σκοποὺς καί τραγούδια ἀπὸ διάφο-
ρες περιοχές τοῦ Πόντου (5 σκοποὶ).

. Α Υ Ρ - Τ Ρ Α Γ

Ἀγαπητοὶ ἀκροαταί, ἐπιτρέψτε μας νά σᾶς μεταδώσωμε τὴν ἀκόλουθη
ἀνακοίνωση τοῦ Ποντιακοῦ θαύσου Θεσσαλονίκης :

" Ἡ τρίτη παράσταση τοῦ ἔργου "Τὸ Κάστρεν κι' οἱ Τραντέλλενοι" τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη, θὰ δοθῇ, ἀπὸ τὸν ποντιακὸ θίασο Θεσσαλονίκης, αὐριο τὸ πρωῒ, στίς II ἡ ὥρα, στὸ Στρατιωτικὸ θέατρο Θεσσαλονίκης."

Ἐπὶ 25 Φεβρουαρίου τοῦ 1938

..... ΛΥΡ - ΤΡΑΓ Ἄντα, τὴν

Τὸ τακτικὸ μας πεντάλεπτο τῶν ἀφιερώσεων. Τὸν ἀκόλουθο σιοπὸ τὸν ἀφιερώνουν οἱ Γεώργιος Παπαδόπουλος ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν στὸν ἀδελφὸ του Πανίνα στὸν Καστανά Θεσσαλονίκης, Χρήστος Καρυπίδης στοὺς φίλους του στὸ Ριζοχώρι Ἀριδαίας, Ἀλέκος Καρυπίδης στὴν ἀδελφή του Ἀννούλα στὴν Βέροια, Θεόδωρος Πασχαλίδης στὸν ἀδελφὸ του Ἀναστάσιο στὸν Καστανά Θεσσαλονίκης, Κώστας Γρηγοριάδης στὸν Θεόδωρο Δουλιέρη στὴν Ραχῶνα Γιαννιτσῶν, Κώστας, Εὐτέρπη καὶ Εὐδοξούλα Ἀσχαλίδου στὸν Θεῖο τους Ἰωακείμ Ἀκριτίδης στὴν Σικύδρα, Κώστας Σαρηγαννίδης στὸν φίλο του Ραφαήλ Οὐραηλίδης στὸν Ἀραβησὸ Γιαννιτσῶν, Εὐθυμία Σαββίδου στίς ξαδέλφες της Ἄννα, Εὐθυμία, Αἰνὰ καὶ Σούρα καὶ στὴν φίλη της Ἀλίκη Ἀμερίδου στίς Σέρρες, Ἀνέστης καὶ Σοφία Ἀναστασιάδου στὴν Δέσποινα Δαβιτιλίδου στὴν Γερακινοῦ Λαγκαδά, Ἀννούλα Χατζηδάκη σὲ ὅλους τοὺς συγγενεῖς της στὴν Γερακινοῦ, Σάββας Κεσίδης, Γεώργιος Φωκάς, Ἰαττιανὴ Ρωσσίδου, Ἀμαλία Σπυρίδου καὶ Τάκης καὶ Γρηγόρης Λαμπριανίδης σὲ ὅλους τοὺς συγγενεῖς των στὸ Χέρσο Κιλκίς, Σαλονικίδου Φρειδερίκη στὸν Νίκο καὶ Ρένα Σοφιανίδου στὴν Νέα Τυρολόη Σερρών καὶ Κώστας Παπαδόπουλος στὴν οἰκογένεια Γεωργίου Ἰωαννίδης στὸν Εὐόσμο καὶ στὴν Σοφία Θεοδωρίδου στὴν Ἠλιούπολη Θεσ/νίκης.

..... ΛΥΡ - ΤΡΑΓ Ἄντα, τὴν

Ἡ ἐκπομπὴ μας τελείωσε.

..... Σ Η Μ Α Ἄντα, τὴν

Κοντὰ σας καὶ πάλι τὸ ἐρχόμενο Σάββατο τὴν ἴδια ὥρα. Τὴν ἐκπομπὴ αὐτὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης. Συμμετέχει ὁ Χρῦσανθεος. Ἐπαιξάν λύρα ὁ Γεωργιούλης Κουγιουμτζίδης, ὁ Γεώργιος Κουσίδης καὶ ὁ Παναγιώτης Ἀσλανίδης.

Τὸ σῆμα σβήνει Ἄντα, τὴν
π.χ. αἶμα. εἶναι ὁ αἶμας τοῦ ἀπαιτισμοῦ. Ἐλλήνων στὸν Μόντο. Πρῶτοι ἀποικοὶ οἱ ἡλλήσιοι καὶ ἔπειτα, ἀπὸ ὅλες σχεδὸν τίς περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος.

ἔχρη τὸν 3ο περίπου αἶμα π.χ. καὶ ἀπὸ τίς ἡλληνιστὰς πόλεις τοῦ Μόντου ἀποτελοῦσαν χωριστὸ, ἀνεξάρτητο βασίλειο. Ὅ,τι συνέβηκε εἶπε καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ βασίλειο τῶν ἡυρηδοκῶν: οἱ ἡυρηδοκῶν εἶχαν πορτοκί κατὰ γῆ. Τὸν 3ο περίπου π.χ. αἶμα, ὁλοκληρὸς ὁ Μόντος καθυποτάσσεται σ' αὐτὸν καὶ ἀποτελεῖ, ἀπὸ τότε, ἑνὶ κράτος, σὲ μισθὸ β ο σ ε λ α ε ἰ ο υ.